

ДЕТСКА ГРАДИНА “РАН БОСИЛЕК”-ГР.ГАБРОВО

УЛ.” БАЛКАН “ № 2 / ТЕЛ: 808 216

e-mail: odzranbosilek_gabrovo@abv.bg

Утвърдил:

Директор:

/ Сн.Войчева /

**ПРОГРАМНА СИСТЕМА
„АЗ СЪМ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА”
НА
ДГ “ РАН БОСИЛЕК”**

Програмната система на ДГ”Ран Босилек” е приета на заседание на педагогическия съвет с Протокол № 1 от 13.09.2023г. и е утвърдена със Заповед №РД 04 - / 15.09.2023г.

ПРОГРАМНАТА СИСТЕМА на ДГ „Ран Босилек“ е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел на предучилищното образование: полагане на основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно-нравствено, социално, емоционално и творческо развитие на детето, като се отчита значението на играта за детето.

ПРОГРАМНАТА СИСТЕМА урежда отношенията в ДГ „Ран Босилек“ за период от 4 години, като при необходимост се актуализира за съответната учебна година. Сама по себе си тя включва участниците в образователния процес и разпознава детската личност като уникална.

ПРОГРАМНАТА СИСТЕМА е създадена в името на детето, в помощ на учителя и в подкрепа на родителя.

ПРОГРАМНАТА СИСТЕМА подпомага учителя, за да осигури условия за пълноценно детско развитие, така че:

- Детето да е спокойно, щастливо, уверено и успешно да навлиза в света, чрез игри, познание, радост и творчеството.
- Учителят уверено и с удовлетворение да постига по-добри резултати в ежедневната си работа с децата и родителите.
- Родителят да „израства“ заедно с детето, като го подкрепя в развитието, подпомага разгръщането на неговия потенциал.
- Родителят и учителят имат споделени отговорности относно детето, които реализират в сътрудничество в името на детето.

Основните принципни положения в програмната система са:

- Детето – център и субект на педагогическото взаимодействие.
- Детето е различно, уникално и неповторимо в този свят, както и неговите учители и неговите родители.
- Детето се развива само в интеракцията – дете-възрастен.
- Осигуряване на условия за равен старт на всички деца, базиран на възрастта и индивидуалните темпове на тяхното развитие.
- Включване на „различното“ дете в живота на групата, чрез подкрепа и уважение от детския педагог, децата в групата и техните родители.
- Уважение към различните етноси и култури.

ПРОГРАМНАТА СИСТЕМА СЪЗДАВА УСЛОВИЯ ЗА:

- Цялостно развитие на детската личност;
- Придобиване на съвкупност от компетентности, знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищно образование;
- Придобиване на компетентности по всяко от образователните направления /по чл.28, ал.2 от Наредба № 5/03.06.2016 г. за ПО/;
- Отчитане спецификата на детската градина и на групите;
- Съответствие на интересите, възможностите и възрастовите характеристики на децата;

- Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца със специални образователни потребности, с изявени дарби, деца в риск, с хронични заболявания и деца които не владеят български език. Условието и редът за осъществяване на тяхната подкрепа се определя с ДОС за приобщаващо образование.

ПРОГРАМНАТА СИСТЕМА ОСИГУРЯВА НА ДЕЦАТА:

- Оптимални условия за развитие на индивидуалния и личностен потенциал;
- Психологически и емоционален подход, съобразен с възрастовите особености;
- Дейностен и прагматичен подход в обучението, чрез игри интерпретирани в познавателен план във всяко образователно направление;
- Игри за развитие с цел стимулиране на интелектуалния и творческия потенциал;

Целите на предучилищното образование са насочени към спецификата на ключовите европейски компетенции в детството и могат да бъдат систематизирани като:

1. речеви компетенции за говорим български език
2. социални компетенции за интегриране с другите, за интеркултурен диалог и толерантност
3. компетенции за ориентиране в природния свят и за екологосъобразно поведение в обществото – когнитивни и социални
4. компетенции за учене и осъзнаване на математически представи и връзки
5. културни компетенции и креативни способности на изразяване в играта, познанието, общуването и изкуството;
6. социални компетенции за саморегулиране – самостоятелност и инициативност;
7. компетенции за активност в съвременната среда – спортуване и релаксиране;
8. компетенции при кодиране и декодиране на знаци и послания при общуване и комуникация включително и на чужд език.

Образователното съдържание включва - постижими за децата знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование по образователните направления :

1. Български език и литература
2. Математика
3. Околен свят
4. Изобразително изкуство
5. Музика
6. Конструирание и технологии
7. Физическа култура

Основни принципни положения на програмната система

За първа възрастова група:

- осигуряване на равнопоставеност на всички деца при отчитане на индивидуалния им опит, възможности и темп на развитие;
- развиване на самостоятелност, инициативност, стремеж към усъвършенстване и отговорност у детето;

- формиране на умения за решаване на познавателни и практически задачи, за ориентиране в проблемни ситуации и откриването на решения на проблеми;
- формиране на умения за работа в група;
- откриване на творческите заложби у всяко дете и осигуряване на условия за разгръщане и проявяването им;
- формиране на социални и комуникативни умения;
- формиране на динамична система от представи, умения и отношения;
- оптимално съчетаване на умствена и практическа работа;
- осигуряване на максимална възможност за игра и физически упражнения.

За втора възрастова група:

- осигуряване възможности на всяко дете да изразява собственото си мнение и да отстоява своята позиция;
- създаване на условия за разгръщане и изява на индивидуалния потенциал на всяко дете. Удовлетворяване на потребностите му за развитие, самочувствие, и самоувереност, спокойствие в общността на другите;
- осмисляне на основни права и задължения и формиране на умения у детето да ги отстоява и спазва;
- осигуряване на качествено възпитание и обучение и обучение на всички деца, съобразени с условията, в които се намират;
- обучение с ясно изразен практически, приложен, продуктивни пресъздаващ характер с приоритет на формиране на когнитивни и речеви умения;
- прилагане на педагогически технологии на обучение с ясно изразена интерактивна и иновационна насоченост, ориентирани по посока на самоутвърждаване на личността на детето и развиване на неговата креативност.

За трета възрастова група:

- утвърждаване на личността на детето в заобикалящата общност. Формиране на желание за сътрудничество и партниране, уважение и зачитане на чуждото мнение, толерантност и взаимодействие, подчинено на общи и различни цели;
- осигуряване на възможности за всяко дете да изразява собственото си мнение и да осъзнава и отстоява своята позиция;
- ефективност на образователните технологии на основата на тясно обвързване на съвременната теория с конкретните педагогически практики;
- осъществяване на взаимодействието между детето и педагога на основата на доверие и взаимно уважение;
- превръщане на педагога в образец на подражание;
- приоритетно изграждане на детска общност за извършване на съвместна работа като среда за активна социализация;

За четвърта възрастова група:

- реализиране на образователния процес като взаимодействие, при което децата са активни, мотивирани, мислещи, а педагогът е помощник и партньор;
- балансирано взаимодействие между детската градина и училището, плавен преход от водещата игрова дейност към проявата на преднамерена познавателна активност и създаване на предпоставки за формиране на учебна дейност;
- детето е център на педагогическото взаимодействие;

- създаване на детска общност, в която се зачита другият и се придобива опит за решаване на задачи и изпълняване на дейности заедно;
- ориентация към творческия потенциал на детето и педагога;
- оптимално интегриране на образователното съдържание в направленията от програмната система;
- осигуряване на равни шансове на всички деца.

I. Същност и цели на предучилищното обучение за придобиването на компетентностите по всяко от образователните направления в условията на педагогическо взаимодействие

Образователно направление „Български език и литература”

Чрез образователното направление се извежда на преден план комплексната реализация на речевото развитие на детето от предучилищна възраст. Една от основните функции на обучението по това направление е задоволяването на потребността на детето от речева активност, което предизвиква положителни емоции и се превръща в стимул за възпитаване на умения за комуникиране и общуване: готовност за директно и адекватно на речевата ситуация изразяване. Образователното направление има за цел изграждане на нагласа у детето да слуша активно художествено произведение и да изразява отношението си към него и към постъпките на героите в него. Съдържанието на образователното направление е структурирано в шест образователни ядра: *Свързана реч, Речник, Граматически правилна реч, Звукова култура, Възприемане на литературно произведение и Пресъздаване на литературно произведение.*

Дейностите по образователното направление са подчинени на целта за осигуряване на щастливо детство на всяко дете, както и за изграждане на мотивация и увереност в собствените му възможности. При планирането на дейностите се осигурява запознаване с националните ценности и традиции с цел съхраняване и утвърждаване на националната идентичност.

Необходимо е да се осигурят условия за стимулиране на детето към активност в процеса на говорене и слушане, като то: назовава предмети, признаци, действия и употребява думите в контекста на изречението; разбира смисъла на думите, които употребява; конструира различни видове изречения в ежедневноста си реч; произнася правилно фонемите в българския език; проявява култура на речево общуване.

Образователно направление „Математика”

Образователното съдържание по математика е съобразено с общата цел на предучилищното образование и с целите на обучението по математика в първи клас. Спецификата на образователното направление е в това, че съдържанието му трябва да осигури формиране на елементарни представи за основни математически понятия, които се изучават по-късно в училище. От друга страна, математическото обучение стимулира общата познавателна дейност и развива умствените способности на детето, които са основа за интелектуалното му развитие. Обемът на съдържанието по образователното направление включва конкретни количествени, геометрични, пространствени и времеви представи и умения, систематизирани в пет образователни

ядра: *Количествени отношения; Измерване; Пространствени отношения; Времеви отношения; Геометрични фигури и форми.*

Основната цел на математическата подготовка е стимулиране на детското развитие чрез насочване на познавателните интереси на детето към математическите характеристики на околния свят и тяхното диференциране чрез овладяване на обобщени способности при възприемането и оценяването им. Цели се стимулиране на интелектуалното развитие на децата чрез: изграждане основите на логико-математическото мислене, развиване на сензорни способности и овладяване на сензорни еталони, обогатяване на речника и свързаната реч.

Образователно направление „Околен свят”

Чрез образователното направление се реализира педагогическо взаимодействие, насочено към социализиращите процеси – изграждане на адекватна представа за обкръжаващата близка социална среда, придобиване култура на поведение, социални умения за общуване и самостоятелна детска игрова дейност като предпоставки за готовността за училище. В този възраст детето избира какво ще разгледа и ясно показва какво все още не привлича вниманието му. Затова и „картината за света“ на всяко дете е несъвършена и непълна – тя е резултат от учудване, но същевременно и от систематизиране на опита чрез педагогическите ситуации, чрез които опознава ярки и емоционално привлекателни обекти и предмети. Приоритет на направлението са социалните умения, които да се трансформират под влияние на когнитивните умения при опознаването на света. Цялостният характер на преживяванията се изменя под въздействието на специфичното придобиване на социален опит в педагогическите ситуации и в самостоятелната игрова дейност. Дейностите по образователното направление са подчинени на целта за осигуряване на щастливо детство на всяко дете, както и за изграждане на мотивация и увереност в собствените му възможности. При планирането на дейностите се осигурява запознаване с националните ценности и традиции с цел съхраняване и утвърждаване на националната идентичност.

Целите на направлението са свързани с разнообразни начини за успешно свързване с другите. Партнирането на учителя е изградено върху емоционалните отношения с децата, предполагащо позитивното настроение и искрената радост от съвместната дейност. Обемът на съдържанието по образователното направление включва конкретни представи и умения за околния свят, систематизирани в четири образователни ядра: *Самоутвърждаване и общуване с околните, Социална и здравословна среда, Светът на природата и неговото опазване и Културни и национални ценности.*

Образователно направление „Изобразително изкуство”

Образователното направление „Изобразително изкуство“ е насочено към разгръщане на разнообразни изобразителни дейности. Много по-системно детето се включва в познавателни, изобразителни и творчески дейности за подготовка за училище като умения за решаване на индивидуални и групови задачи, планиране и др. Целенасочено се овладяват графични умения и детайлизация при подготовка на ръката за писане. По-задълбочено е и запознаването с приложно-декоративно изкуство и скулптура. Дейностите по образователното направление са подчинени на целта за осигуряване на щастливо детство на всяко дете, както и за изграждане на мотивация и увереност в собствените му възможности. Децата

усвършенстват уменията си да пресъздават обекти и явления от действителността чрез рисуване и оцветяване. Започва и по-активното включване в дейности по художествено конструиране и моделиране. Акцент в образователното направление е развитието на творчеството, включва и дейности за работата в група. Чрез образователното направление се изграждат у детето представи, умения и отношения, свързани с изобразяване и пресъздаване на обекти и явления от заобикалящата го среда. Развиват се както общи, така и специфични възприятия и умения на децата, чрез които те изразяват своите идеи и преживявания в света на формите и цветовете около тях. Изобразителната дейност обогатява естетическите чувства и преживявания на децата от най-ранна възраст. Чрез организираната и системна работа по образователното направление децата развиват своите познавателни и изобразителни умения в три основни ядра – *Художествено възприемане, Художествено пресъздаване и Изобразително творчество*. При планирането на дейностите при възможност се осигурява запознаване с националните ценности и традиции с цел съхраняване и утвърждаване на националната идентичност.

Образователно направление „Музика”

Образователното направление предполага осъществяването на широк кръг дейности, в основата на които е емоционалната активност на децата. Тук са маркирани и проблемни акценти с оглед на социалната, познавателната и музикално-артистичната подготовка на децата за постъпване в първи клас. С оглед на това, направлението залага на заучаване на по-голям брой песни, както и импровизиране на инструментален съпровод на песен. Развитието и обогатяването на речта на децата се свързват и с определяне звучността на музика с използване на няколко понятия. Отделено е внимание на връзката с българския фолклор чрез изпълнение на елементи на право хоро, ръченица и някои народни обичаи. Усетът за темпо и динамика в музиката се основава на реагирането на децата при звучаща музика, в която ясно се очертават темпови и динамични промени.

Дейностите по образователното направление са подчинени на целта за осигуряване на щастливо детство на всяко дете, както и за изграждане на мотивация и увереност в собствените му възможности. Чрез съдържанието по образователни ядра *Възприемане, Възпроизвеждане, Музика и игра и Елементи на музикалната изразност* се постига развитие на музикално-изпълнителски умения и умения за слушане на музика, стимулирането на спонтанната детска артистичност, както и насърчаването и стимулирането на интереса и желанието на децата да пеят, да слушат музика, да ѝ се радват и да я преживяват. При планирането на дейностите се осигурява запознаване с националните ценности и традиции с цел съхраняване и утвърждаване на националната идентичност.

Образователно направление „Конструиране и технологии”

Образователното направление „Конструиране и технологии“ включва както редица *манипулативни и практически умения*, така и важни *познавателни умения* в подготовката на детето за училище. Например работа със схематични изображения, разбиране, решаване на проблеми, работа по малки проекти, пренос на знания и др. Дейностите по образователно направление са подчинени на целта за осигуряване на щастливо детство на всяко дете, както и за изграждане на мотивация и увереност в собствените му възможности. Обособена е и работата по *първоначално запознаване с техниката* – инструменти,

машини, които децата срещат и използват като модели и играчки на транспортна и строителна техника и домашни уреди. Децата са насочени да разбират *ролята им в живота* на хората и някои правила за *безопасност*. Препоръчва се по-голям дял на *самостоятелността* в конструктивно-техническата дейност, както и работата по *собствен замисъл*, вкл. подборане и комбиниране на подходящи и разнообразни материали и инструменти. Предложени са възможности за началното развитие на *инициативността и предприемчивостта и дигиталната компетентност*, като се формират умения за работа в екип, планиране, представяне и осъществяване на идеи и малки проекти. Създават се условия за първоначално запознаване с възможностите на информационните и комуникационните технологии.

Образователно направление „Физическа култура”

Целевата ориентация на стандарта по образователното направление е комплексното развитие на детето от предучилищна възраст: добро здравословно състояние, физическо развитие и дееспособност; потребност, познавателна активност и емоционална удовлетвореност от двигателната дейност; игрови и комуникативни умения в игровата двигателна дейност. Дейностите по образователното направление са подчинени на целта за осигуряване на щастливо детство на всяко дете, както и за изграждане на мотивация и увереност в собствените му възможности. Очакваните резултати за това направление са: добро равнище на двигателните способности и функционалните възможности на организма; умения за комбиниране на приложните движения и елементи от спортно-подготвителни игри в разнообразни условия; познания за спортове, спортни съоръжения, пособия и екипировка; положително отношение към двигателната активност, здравословния начин на живот, спорта и туризма като фактори за обществен, фамилен и индивидуален просперитет. Образователното съдържание се реализира в педагогически ситуации, свързани с образователните ядра „Естествено-приложна двигателна дейност” и „Спортно-подготвителна двигателна дейност”, в утринното раздвижване, в подвижните игри и в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Всекидневна задължителна форма за стимулиране на двигателната активност с оздравителен ефект е утринното раздвижване, включващо дихателни и изправителни упражнения, различни видове ходене, бягане с малка продължителност, общоразвиващи упражнения и подвижни игри. Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие са подвижни и спортно-подготвителни игри, спортни празници, разходки, излети и екскурзии.

При организацията на всекидневния живот на децата педагогическото взаимодействие е насочено към осигуряване на условия за ефективно упражняване на техните права и равен достъп до качествена предучилищна подготовка. Стимулира се развитието на детската инициативност, самостоятелност и индивидуалност, съчетана с разбирането, уважението и толерантността към другите, с оглед перспективите на интеркултурния диалог и нуждата „да се научим да живеем заедно”. Поощрява се осъзнаването на ценността на съвместната дейност, на груповия опит, на сътрудничеството между децата и възрастните от различни културни и социални общности – паралелно с процесите на самоутвърждаване и реализация чрез овладяване на социално одобрени модели на поведение и общуване.

Особено внимание се обръща на началното формиране и развитие на очертаните в Европейската раферентна рамка ключови компетентности, осигуряващи личностно развитие на подрастващите през целия живот, разбирани като динамично и

постепенно обогатяващо се единство на представи и нагласи, на знания и умения, на желания, отношения и способности-включително и за самоутвърждаване, тези компетентности трябва да осигурят удовлетворението и успеха на децата при;

- Овладяването на собствената самостоятелна и съвместна дейност;
- Общуването с другите в условията на езикови различия и в разнообразен социален и културен контекст;
- Ориентиране в природата и екологичното отношение към нея, както и в света на човешките културни предмети; включването в различни социални структури / групи, общности / и осъществяването на разнообразни взаимоотношения при наличие на общи и различаващи се цели и интереси;
- Овладяване на различни форми на познание и учене – в плана на действията, на образите и представите и зад пределите на непосредствената информация;
- Разгръщане на експресивни форми за пресъздаване и сътворяване на идеи, събития, преживявания и емоции със средствата на изкуството, включително и в мултимедийна среда;

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ ПО ПОДКРЕПА НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. ГРАЖДАНСКО И ДУХОВНО-ПРАВСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ:

- Междуличностни отношения
- Социална среда
- Права на човека
- Идентичности и различия в обществото
- Основно съдържание на работата при осъществяването на хуманистичното образование чрез духовно-нравствено възпитание в детската градина е запознаването с традициите, с особеностите на подготовката и провеждането на празничните дни

2. ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ:

- Психично здраве и личностно развитие
- Физическо развитие и дееспособност
- Лична хигиена
- Хранене

3. ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ:

- Вода, почва, въздух
- Енергия и климат
- Биологично разнообразие
- Потребление и отпадъци

- Общество и околна среда

4. ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ:

- Културни идентичности
- Културни различия, толерантност и конструктивни взаимодействия;

5. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БДП КАТО ЧАСТ ОТ ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРЕН КОМПЛЕКС:

I. Общо представяне на програмата по безопасност на движение по пътищата за децата в детската градина

Програмата по безопасност на движение по пътищата (БДП) включва цели, теми, понятия и тематично разпределение за организиране на обучението и възпитанието по БДП в детската градина. В нея са формулирани и очакваните резултати от процеса на взаимодействие в ситуациите по БДП като гаранция за устойчивостта и качеството на обучение. Възпитанието и обучението по БДП са целенасочен, системен и непрекъснат процес за формиране на граждански компетентности и качества на детето и са неделима част от цялостното образование и възпитание на личността. Социализирането на личността е процес на адаптация, индивидуализация и усвояване на социо-културните роли, чрез които детето намира мястото си в обществото. Формирането на защитни механизми при децата за съхраняване и безопасност при движение по пътищата е актуална тема в гражданското общество и важна задача на държавата, образователните институции и семейството.

Предучилищният период е известен със своята сензитивност към външните изменения на обектите, процесите и явленията в околния свят. Децата овладяват знания за елементите и опасностите на пътя още в ранното детство, следвайки примера на по-възрастните от семейството и детската градина. Формира се способност за ориентиране и критично мислене, което е в основата на правилното оценяване на пътните ситуации. Промените, които настъпват в когнитивната, емоционалната и волевата сфера, са благоприятна основа за поставяне началото на обучението по безопасност на движението. Въпреки това, поради възрастови, психологични особености и липсата на опит, децата невинаги постъпват правилно, когато са на улицата.

II. Цели на възпитанието и обучението по БДП в детската градина

- Формиране на начални представи за пътната среда
- Формиране на учения за безопасно движение на пътя
- Формиране на култура на поведение на пътя.

Постигането на компетентностите за ориентиране в пътната среда се осъществява в следните глобални области: елементи на пътната среда, участници в движението, пътни превозни средства, пътна сигнализация, обезопасителни и защитни средства.

Постигането на компетентностите за спазване на правила за безопасност и култура на поведение на пътя се разгръща в следните направления: правила за движение на пешеходец, правила за движение на велосипед, правила за движение в жилищна зона, правила за поведение на автобусна спирка, опасни и безопасни места за игра, понятие за пътнотранспортно произшествие, сензорна и моторна двигателна активност.

Обучението по БДП се осъществява в основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие, интегрирано по различните образователни направления, с основна дейност игрова, с осъществяване на рефлексия и устойчивост в следните аспекти: интелектуален, комуникативен, личностен и кооперативен, с основни методи, използвани самостоятелно, както и в комбинация: информационно- познавателен, игрово- познавателен, практико- изпробващ.

Програмното съдържание е разпределено в области на компетентност, тематични направления и конкретни теми и осигурява спираловидно и системно надграждане на знанията и уменията през цялата учебна година за всички възрастови групи.

Разпределение на броя на основните педагогически ситуации за обучението по БДП :

Първа група	Втора група	Трета група	Четвърта група
5 педагогически ситуации	5 педагогически ситуации	6 педагогически ситуации	7 педагогически ситуации

В ДГ «Ран Босилек» за учебна 2022 / 2023г. педагогическите ситуации ще се провеждат като основна форма на педагогическо взаимодействие, съгласно годишното тематично разпределение и като допълнителна форма на педагогическо взаимодействие, съгласно настоящата програма.

ПРОГРАМА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА ЗА ДЕЦАТА В ПЪРВА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Специфика на възпитанието и обучението по БДП в първа възрастова група

Подготовката на децата по БДП е обща задача на семейството и детската градина. Характерна черта на 3-4-годишните деца е недостатъчната координация на движенията и диференциацията на възприятията. Осмислянето на предметите и явленията става на действено-практическа и нагледна основа. Децата се ориентират в най-близката пространствената среда - дом, улицата пред дома, пред детската градина. Те овладяват посоките по пътя чрез подражание. В тази възраст децата трудно се справят с пространствени направления и отношения. Зрителното поле е силно ограничавано от малкия им ръст, сензорните възприятия бурно се развиват, но не са така изострени, за да може детето бързо да реагира. Децата в тази възраст чуват добре, но не разбират откъде идва звука. Говорът като средство за саморегулация все още е неразвит добре. Мотивите на детското поведение са емоционално обогатени, преобладава играта като основна дейност. Посредством играта детето овладява социалните роли (шофьор, майка, баща, дете - пътник) и правилата за движение, регулирани от избраната ролева позиция. Дори на улицата детето иска първо да задоволи потребността от игра. Посредством играчките то овладява наименованията и предназначението на превозните средства. Най-важните правила, които децата научават, са: трябва да се движат хванати за ръка с възрастните, могат да се возят в автомобила на задната седалка, седнали върху обезопасително столче, с предпазни колани. Пътниците трябва да регулират поведението си, като не играят, а си стоят на мястото и не пречат на шофьора. Дори

на улицата детето иска първо да задоволи потребността от игра. Посредством играчките и игрите се овладяват наименованията и предназначението на превозните средства. Постепенно децата започват да се ориентират в сензорни еталони, да подобряват координацията при движение.

Програмното съдържание за първа група е от най-близкия бит на детето. Децата добиват най-обща представа за дома, разположението на сградите около него, движението, за звуковите и светлинните сигнали, обезопасителните средства, участниците в движението. Новите представи ще им помогнат да открият нови връзки и следствия. От значение е примерът на родителите, които могат да се привлекат като наблюдатели или участници.

С всяка тема от програма следва да се реализират основните идеи за:

1. Запознаване на детето със сензорните еталони за звук, цвят, форма.
2. Развиване на пространствените представи за най-близката пътна среда.
3. Спазване правила при пътуване в автомобил.
4. Познаване наименования на превозни средства.
5. Развиване на обща представа за детето като участник в движението.

С всяка тема от програма следва да се реализират основните идеи за:

1. Запознаване на детето със сензорните еталони за звук, цвят, форма.
2. Развиване на пространствените представи за най-близката пътна среда.
3. Спазване правила при пътуване в автомобил.
4. Познаване наименования на превозни средства.
5. Развиване на обща представа за детето като участник в движението.

Важно методическо изискване при организиране на педагогическите ситуации по БДП е регламентиране на времето на ситуацията: при 3-5-годишните продължителността е 10-15 минути.

Оценяването на компетентностите по БДП може да се осъществи чрез наблюдение, тестове и игри.

За постигането на очакваните резултати от обучението могат да се използват учебни помагала, планове и схеми на населеното място и големи пътни възли, учебно-помощна литература за учителя, нормативната уредба, регламентираща безопасното движение и др.

ПРОГРАМА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО „БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА“ ЗА ДЕЦАТА ВЪВ ВТОРА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Специфика на възпитанието и обучението по БДП във втора възрастова група

Психолого-педагогическите особености на децата от втора възрастова група са добра възможност за организиране на продължаващо обучение по БДП. На този възраст при децата бурно се развиват речта, паметта, възприятията, мисленето. Те могат да правят елементарни разсъждения, но бъркат причина със следствие. Те обясняват действията на другите, следвайки пътя на подражанието и най-близкия модел на семейството, възрастните и връстниците. На 4-5 години децата се учат да

разбират чужда гледна точка, да сравняват, да се съсредоточават. По отношение на паметта могат да запомнят голямо количество информация, но бързо я забравят, затова системният характер и последователността на обучение могат да доведат до формиране на трайни връзки - знания, умения, отношения, свързани с пътната среда и безопасност.

В тази възраст кръгът на представите се разширява и децата се ориентират в понятия като „улица“, „елементи на улица“, „пътно движение“, „пътни знаци“, „водач на превозно средство“, „опасно - безопасно“, „превозни средства“, „пешеходна пътека“, предимно на нагледна, игрова и практическа основа. Разбира се, в обучението трябва да се осигурява добра мотивация за активност и преобразуване на средата. С децата могат да се обсъждат реални проблемни ситуации, свързани с опасните и безопасните места за игра. Основната дейност е играта, но предметно-манипулативните игри отстъпват място на сюжетно-ролевите, които постепенно се обогатяват с нови сюжети и роли, въвеждат се игри с правила.

В тази възраст децата пресичат улицата, придружени от възрастен. Случва се при обучението да създаваме грешна представа за пешеходната пътека като безопасно място. Пресичането на пешеходна пътека изисква съобразяване на много нива - зрително, слухово, окомер, ако има светофар, и разчитане на светлинни сигнали, посока на движение и т.н., а това е трудно за децата. В програмата въвеждаме представа за най-разпространената пешеходната пътека тип „Зебра“ и правила за оглеждане и пресичане.

С всяка тема от учебната програма следва да се реализират основните идеи за:

1. Разпознаване основните елементи на улицата.
2. Съобразяване местата за игра съобразно безопасността.
3. Спазване правила при пресичане на улично платно със и без светофарна уредба.
4. Познаване пътни знаци с основни превозни средства.
5. Разпознаване хоризонтална маркировка тип „Зебра“.
6. Спазване правила при пресичане на пешеходна пътека.

Важно методическо изискване при организиране на педагогическите ситуации по БДП е регламентиране на времето на ситуацията: при 3-5-годишните продължителността е 10-15 минути.

Оценяването на компетентностите по БДП може да се осъществи чрез наблюдение, тестове и игри.

За постигането на очакваните резултати от обучението могат да се използват учебни помагала, планове и схеми на населеното място и големи пътни възли, учебно-помощна литература за учителя, нормативната уредба, регламентираща безопасното движение и др.

ПРОГРАМА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО „БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА“ ЗА ДЕЦАТА В ТРЕТА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Специфика на възпитанието и обучението по БДП в трета възрастова група

Децата от трета група са значително по-самостоятелни и имат по-голям социален опит. Добра предпоставка за овладяване на знания и умения по БДП са развитието на когнитивните способности, комуникативните умения, сензорното, физическото и психическото развитие. Движенията са стабилни и има добра координация. Детето на тази възраст може да класифицира, да

разсъждава и открива по-сложни връзки между предметите и явленията. Възприятията се разширяват и стават волеви и устойчиви. Детското любопитство и откривателство е насочено към нови, по-сложни процеси и явления. Външни възпитатели са желаните професии-полицай, пожарникар, служител на КАТ, които допълнително обогатяват представите на децата. Всяко дете в тази възраст има велосипед, а честите разходки и по-дългите маршрути им дават възможност да правят елементарни констатации на наблюдавани пътни ситуации, да разпознават знаци и светлинни сигнали. Необходимо е да се разширяват познавателните способности на малките велосипедисти и пешеходци. Саморегулацията е от съществено значение за формиране на пътна гражданска култура. Поради неразвитите механизми на саморегулацията, децата все още не могат да се движат сами на улицата и се придружават от родителя.

С всяка тема от учебната програма следва да се реализират основните идеи за:

1. Ориентиране в пътната среда и маркировката на квартала.
2. Разпознаване на пътните знаци от различните видове и светлинните средства.
3. Спазване на основни правила за пешеходци и развитие на навици за културно поведение.
4. Разпознаване на частите на велосипеда, пътните знаци и правилата за велосипедисти.
5. Определяне на видовете превозни средства по суша, въздух и вода.

Според етапа на обучение и възрастта се използват обучаващи, игрово-познавателни и практически ситуации. В трета група предимство имат игрово-познавателните. Чрез обучаващите и игрово-познавателните ситуации се въвеждат новите понятия. Децата могат да наблюдават реална пътна среда - на улицата, на площадката по БДП или да бъдат подсигурени подходящи нагледни материали, с които да се въведат в пътна ситуация, близка до естествената. От значение е свързването на проблема с личния опит на детето, т.е. то да намери мястото си в разрешаването на проблемната ситуация. Знанията и уменията се пренасят в нови житейски ситуации, където чрез ролеви игри, дидактични игри и практически упражнения, детето придобива практически, самостоятелни компетентности и пътна култура.

Важно методическо изискване при организиране на педагогическите ситуации по БДП е регламентиране на времето на ситуацията: при 5-7-годишните продължителността е 20-30 минути.

Оценяването на компетентностите по БДП може да се осъществи чрез наблюдение, тестове и игри.

За постигането на очакваните резултати от обучението могат да се използват учебни помагала, планове и схеми на населеното място и големи пътни възли, учебно-помощна литература за учителя, нормативната уредба, регламентираща безопасното движение и др.

ПРОГРАМА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА ЗА ДЕЦАТА В ЧЕТВЪРТА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Специфика на възпитанието и обучението по БДП четвърта възрастова група

Периодът от 6 до 7 години е най-благоприятният предучилищен период, в който децата получават по-цялостни знания за културата на поведение, когато се придвижват на различни обществени места. Периметърът на внимание към обектите на

пътя се разширява, в рамките на родното селище, града, булевардите, кръстовищата. Децата използват в речта обобщаващи понятия. Развиват умения за сензомоторна защитеност чрез разпознаване на цветовете, формите, скоростта, посоките и движенията. Развитието на комуникационните умения, схематичното мислене, паметта, по-устойчивите емоции и сензорните възприятия са основа за упражняването на по-голяма самостоятелност, чрез която децата демонстрират готовност за съзнателно участие в обучението по БДП. Най-важните правила, които децата научават са: да се движат по булеварда от вътрешната страна на тротоара-далече от бордюра, да пресичат кръстовище със и без светофарна уредба при наличие на регулировчик и да спазват неговите указания, да спазват социални норми за лична и колективна безопасност на автобусната спирка и при придвижване с автобус, при придвижване с велосипед, подбират безопасен път от дома до детската градина. При 6-7-годишните деца е необходимо да се усъвършенства културата на поведение - знания, умения и личностни качества като етично поведение, дисциплина, отговорност, съобразителност, самоконтрол, инициативност и др.

С всяка тема от учебната програма следва да се реализират основните идеи за:

1. Ориентиране в пътната среда и маркировката в града.
2. Развиване на знанията и уменията на пешеходец при пресичане на кръстовище със и без светофарна уредба, и при наличие на регулировчик.
3. Формиране на знания и умения като участник - пътник в градския транспорт.
4. Постигане на знания и умения като участник - велосипедист.
5. Усъвършенстване на сензомоторни умения за защитеност.

В четвърта група предимство имат игрово-познавателните. Чрез обучаващите и игрово-познавателните ситуации се въвеждат новите понятия. Децата могат да наблюдават реална пътна среда - на улицата, на площадката по БДП или да бъдат подсигурени подходящи нагледни материали, с които да се въведат в пътна ситуация, близка до естествената. От значение е свързването на проблема с личния опит на детето, т.е. то да намери мястото си в разрешаването на проблемната ситуация. Знанията и уменията се пренасят в нови житейски ситуации, където чрез ролеви игри, дидактични игри и практически упражнения, детето придобива практически, самостоятелни компетентности и пътна култура.

Важно методическо изискване при организиране на педагогическите ситуации по БДП е регламентиране на времето на ситуацията: при 5-7-годишните продължителността е 20-30 минути.

Оценяването на компетентностите по БДП може да се осъществи чрез наблюдение, тестове и игри.

За постигането на очакваните резултати от обучението могат да се използват учебни помагала, планове и схеми на населеното място и големи пътни възли, учебно-помощна литература за учителя и нормативната уредба, регламентираща безопасното движение и др.

II. Специфика на детската градина

Философия на програмата по която работи детската градина

Учебната програма по която работи детското заведение е „Стъпка по стъпка“, чиято философия се основава на схващането, че децата растат най-добре когато са вътрешно увлечени в научаването. Програмата признава, цени и насърчава развитието на съществени характеристики на детето, които ще са необходими в бързо променящата се действителност. Сред тях са способността:

- Да посрещат промяната и да оказват влияние върху нея;
- Да мислят критично и да правят избор;
- Да откриват и решават проблеми;
- Да бъдат творци с развито въображение и находчивост;
- Да се грижат за общността, страната и околната среда;

Основни черти на програмата:

- Акцент върху индивидуалния подход към всяко дете;
- Акцент върху подпомагането на децата да правят избор чрез планираната дейност и центровете за дейности
- Акцент върху участието на семейството;

Подреждането на предучилищната занималня е един от начините, който демонстрира акцентирането върху възможността за избор. Във всяка има няколко центъра за дейности с различни материали, които децата ще проучват и с които ще играят. Техния брой може да е различен, но основните са:

- Център „Семейство“
- Център „Ограмотяване“
- Център „Изкуство“
- Център „Наука“
- Център „Строителни блокчета“
- Център „Манипулативни игри“
- Център „Пясък и вода“
- Център „Готварство“

Друга уникална черта на програма „Стъпка по стъпка“ е акцента върху насърчаване участието на семейството във всички направления и центрове за дейности според техните интереси и възможности. Работейки съвместно с децата си в заниманията, родителите имат възможността да демонстрират и споделят специалните си умения с тях.

1.2. Философия / концепция на програмната система

- **Основни характеристики на програмната система произтичат от основополагащите принципи за:**
- Толерантност и сътрудничество;

- Публичност и откритост;
- Традиции;
- Многофункционалност;
- Интелектуализация;
- Успеваемост;

При организацията на педагогическото взаимодействие и подпомагане развитието на разнообразните детски дейности определящи са постановките:

- детето и детската група – с неговите интереси, потребности и перспективи за развитие - са в центъра на дейността, в ролята им на втори субект на взаимодействие;
- целенасочено се развиват обогатяващите взаимовръзки между видовете игри и останалите детски дейности с оглед на стимулиране на творчеството, преобразуването на средата и формирането на предпоставки за учебна дейност;
- единство на възпитателните, социализиращите и образователните задачи в позитивна атмосфера на самооценността на съвместните преживявания, подкрепата, гордостта от постиженията, самоуважението и толерантността към другите;
- пряко сътрудничество със семейството, което е и с основна роля за развитието на детето;

При подбора и структурирането на образователното съдържание и формите за неговото усвояване се имат предвид следните принципни положения:

- Осигуряване на емоционални, социални и интелектуални гаранции за равни шансове на всички деца;
- Балансиран обхват на цялостното детско развитие / физическо, когнитивно, емоционално, социално, личностно/;
- Взаимовръзка на образователното съдържание по всички образователни направления с интеркултурен аспект и неговите приоритети;
- Включване в образователното съдържание на постижими от детето знания, умения и отношения;
- Възможност за вариативно планиране – относно: времето и сложността на взаимодействията; за тяхното диференциране и индивидуализиране, съобразно темпа и степента на развитие на детето и детската група;

Подходи на педагогическо взаимодействие:

Личностно-ориентирания подход - гарантиращ развитието и зачитането на детската индивидуалност, възрастовите особености, личностните му качества, способностите, интересите, потребностите, чувствата на детето и го поставя в центъра на всяко педагогическо взаимодействие като главен, основен участник в този процес. Детето се възприема като активно действащ субект, важна личност в процеса на обучението, възпитанието, социализацията и отглеждането. Този подход поставя детето като равноправен и активен участник в педагогическото взаимодействие, за което трябва да има осигурена образователна, здравословна, безопасна и сигурна среда, практически целесъобразна – физическа, психологическа и социална, микроклимат включващ уважение, доверие, разбирателство, оценяване, зачитане, сътрудничество, награди. В хода на образователния процес детето да получава подкрепа от педагозите за адаптивност, да бъде насърчавано, поощрявано и

мотивирано за учене. За пълноценен образователен процес и практическо приложение на усвоените знания и умения е необходимо осигуряване и на педагогическа среда- материали и средства за работа в реални условия, учебни пособия, техника, интериор.

Рефлексивен и ценностно - ориентиран подход - Рефлексията от своя страна изисква развитие на такива феномени като: самооценка, самоконтрол - саморегулация при решаване на игрови, практически и познавателни задачи. Ученето през целия живот интегрира всички процеси на взаимодействие (формални и неформални), които развиват детската индивидуалност с цел стимулиране на представи, умения и компетенции.

Хуманно-личностен подход - Личният опит е в основата на субективния опит – основна функция на образователната институция е да се осъзнае и систематизира стихийният опит на детето. Възпитаването и обучението на детето се осъществяват чрез съчетаване на вербалните с игрови, нагледни и практически интерактивни техники. Дейността не е цел, а културните компетенции чрез нея като средство придават модерна характеристика на европейското образование в комплексно интегрираните форми на интеракция на основата на водещата за психичното развитие - игровата. Гарантират се динамичните преходи от ситуации като варианти за мястото и позицията, на ролята и статуса на детето в тях. Търсят се индикатори за вътрешната динамика на игра и усвояване, на познание и креативност. Осигурява се самоактуализацията на индивидуалността – стабилност, присъединяване и приемане, самоуважение и толерантност.

Комуникативно-експресивен и креативен подход - Разчита се на неформални контакти, общи желания, идеи и проекти. Подпомага се индивидуалната експресивност на детето. Акцентира се върху креативните прояви в играта, познанието, общуването. Развиват се комуникативни умения, уменията за самопредставяне и за работа с другите – в диади, малки групи и в екип.

Системно -структурен подход – определя начина на изследване, възприемане и осмисляне на действителността и познавателното отношение на детето към света, към явленията около него и към собствената му дейност. Този подход помага на педагога да се ориентира как да определи съдържанието на детските представи за обекта, как да разработи особеностите му, че това да доведе децата до познание за неговото единство и цялост.

Ситуационен подход – включва система от методи, изискващи преодоляване на познавателни трудности и решаване на проблемни задачи.

Конструктивен подход -фокусира взаимодействие както върху мисловните процеси, така и върху поведението, което отразява тези процеси. Свързано е с умствените способности, като памет, учене, мислене и разсъждаване.

Игрови подход – система от методи, похвати и средства за реализиране на учебно, образователно и възпитателно взаимодействие чрез игри с децата.

Използване на Е-обучение и технологии - внедряване на иновативни работещи практики

3. Форми на педагогическо взаимодействие:

3.1. Основната форма на педагогическо взаимодействие във всички възрастови групи е педагогическата ситуация, която протича предимно под формата на игра.

Педагогическите ситуации се организират само в учебното време и осигуряват постигането на компетентностите, определени в Държавния образователен стандарт за предучилищно образование по образователни направления:

- „Български език и литература“;
- „Математика“;
- „Околен свят“;
- „Изобразително изкуство“;
- „Музика“;
- „Конструиране и технологии“;
- „Физическа култура“;

3.2. Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се организират ежедневно по преценка на учителя и са свързани с цялостната организация на деня в детската група. В тях се разширяват и усъвършенстват предвидените компетентности, които допринасят за личностното развитие и разнообразяват живота на детето. Тяхната съвместна функция е да осигурят цялостното развитие на детската личност и постигането на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване към училищното образование.

В ДГ „Ран Босилек“ се прилагат различни допълнителни форми:

- ✓ Игри - театрални, конструктивни, сюжетно-ролеви, подвижни, музикални и др.,
- ✓ Групови и индивидуални дейности за преодоляване на дефицитите по български език.
- ✓ Утринна гимнастика.
- ✓ Творчески занимания по интереси.
- ✓ Празници и концерти.
- ✓ Разходки и екскурзии сред природата.
- ✓ Дейности за формиране на битови, здравни, хигиенни навици.
- ✓ Дейности за формиране на етични норми на общуване.
- ✓ Дейности за формиране на естетически усет.
- ✓ Групова работа с детски учител и психолог, базирана на принципите на Приказкотерапията.
- ✓ Групова работа с психолог за изграждане на позитивни междуличностни взаимоотношения и екипна работа и други дефицити.

Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се организират от учителя на групата извън времето за провеждане на педагогическите ситуации и могат да включват също: предметни игри, елементарните опити, детските експерименти,

артистични упражнения, симулативни игри, игри-асоциации, театрализирани игри, спортни игри, музикални и музикално-ритмични игри, народни игри, фолклорно-обредни игри и пр.

3.3.Разпределение на формите на педагогическо взаимодействие:

През учебно време – редуване на основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;

През неучебно време – допълнителни форми на педагогическо взаимодействие по 1 в сутрешен и 1 в следобеден режимен момент;

В ДГ ”Ран Босилек” възпитателно-образователната работа се организира на базата на принципите на разбирателство, толерантност, съмишленост и равноправие и е насочена главно към развиване на самостоятелност, творческа инициативност, свобода, право на избор и лична отговорност, екипност. Работи се системно и целенасочено за изграждане на самочувствие у децата и увереност в собствените сили и амбиции за постигане на положителни резултати. Поставените цели се реализират чрез изпълнение на поставените задачи, свързани с осигуряване на оптимална значима среда, стимулираща развитието потенциала на всяко дете и спомагаща за формиране личността му и подготовката му за училище.

Безопасното движение по пътищата се включва в ежедневния образователен процес на всички групи, съгласно Концепция за възпитанието и обучението по безопасно движение по пътищата в детската градина и българското училище. Работим усилено и за формиране на знания и умения за адекватно поведение при бедствия, аварии и катастрофи.

Децата са запознати със своите права, задължения и отговорности във връзка с Конвенцията за правата на детето. Вниманието на колектива е насочено и към превенция на рисковото поведение в ранна детска възраст.

Създадена е игрово-образователна среда за провеждане на пълноценна и ритмична двигателна дейност за гарантиране на оптимално здраве и правилно физическо развитие. Закупени са достатъчно уреди спортни пособия и съоръжения за различни видове спортове и развиване на двигателната активност у децата.

Като допълнителна форма на педагогическо взаимодействие продължават дейностите по вдъхновяване на децата да се развиват в сферата на технологиите от ранна детска възраст с прилагането на **Проект на тема: “STEM ОБУЧЕНИЕ С ПРОГРАМИРУЕМИ РОБОТИ** “ в трета и четвърта възрастови групи. Основните STEM- области приложими в предучилищна възраст се характеризират със следните дейности:

- Област „Наука” – наблюдение, сравнение, описание, провеждане на експеримент, прогнозиране, задаване на въпроси, търсене на причини, извеждане на изводи, презентирание на резултати;
- Област „Технологии” – идентифициране на проблем, изследване на възможни решения, използване на инструменти / от отверка до софтуерен продукт/, търсене на подобрения, изобретяване;
- Област „Инженерство” – използване на различни материали за конструиране, планиране и създаване на неща, които работят;
- Област „Математика” –сравняване, измерване, броене, изследване на геометрични фигури, откриване на модели;

Цели на проекта:

1. Обогаляване личния и сетивен опит на децата свързан с Образователно направление „Математика” и „Конструирани и технологии”;
2. Развиване на мисленето, наблюдателността, концентрацията на вниманието, сръчността и въображението.
3. Усъвършенстване на уменията за решаване на комплексни задачи;
4. Формира се позитивно отношение към техниката и технологиите и нагласи за участие в екипни форми на работа.

С планираните дейности по този проект ще се цели да се развие естественото любопитство на детето, неговия творчески потенциал, уменията му да наблюдава, да издига хипотези и да прави изводи, да търси решения, да прави подобрения и иновации. Ще се стремим да научим детето да учи активно, като наблюдава, изследва, експериментира, обяснява, а не просто да запомня и възпроизвежда информация. С прилагането на проекта ще се подпомогне работата ни в превръщане на детското заведение в желана територия за децата от предучилищна възраст. Всичко около децата ще бъде осъвременено и функционално, за да предизвика положителни емоции които водят към положителни действия.

Устойчивост на проекта: За децата на 5- 6 години, предложените идеи ще бъдат ново стъпало в откриването на света, от най-ранна детска възраст, в изграждането на по-трайни интереси и потребности от общуване с технологиите. Съвместното реализиране на проекта - деца, учители и родители, ще даде възможност не само на децата, но и на техните родители, да се включат активно в дейността на детската градина и в опознаване възможностите на собственото си дете подпомагайки дейността му с програмируеми роботи „Edison”.

Дейностите ще се организират от учителя, извън времето за провеждане на педагогическите ситуации.

Като допълнителна форма на педагогическо взаимодействие продължават дейностите по прилагане на метода Монтесори.

Монтесори педагогиката е една от най-старите педагогии в света. Тя е доказала своята ефикасност вече над 110 години. Използвайки трудовете на много учени преди нея, Мария Монтесори разработва набор от материали, с които децата разучават не само математика, реч, природни науки. Но, основавайки се на различните сензитивни фази от детското развитие, те учат, преди всичко, със сетивата си от много ранна възраст.

Защо се насочваме към прилагане на обучение по метода на Мария Монтесори?

Детските заведения трябва да са институции, които са медиатор в процеса на развитие на детската личност и въвеждането на обучение по метода Монтесори ще ни помогне в това отношение, защото има няколко прости правила при работа с деца.

„Всичко с времето си”

На първо място, водещата роля се дава, не на възрастния, който да ръководи стриктно детето, а точно обратното: **водещо е самото дете, неговите интереси и нужди**. Детето определя темпото и характера на заниманията. Ролята на възрастния се състои в това, да бъде до детето, за да му подаде начален импулс, в момента, в който то изяви интерес. Например, не бива детето да се стимулира настойчиво да учи да пише и чете, да му се натрапват букви или цифри. Нужно е да се изчака времето,

когато самото дете ще пожелае да се запознае с тази материя. Тогава възрастният може да му предложи занимание, с което да му помогне само да научи нещата.

„Всичко на мястото си”

Един много характерен белег за Монтесори педагогиката е **специфичната среда, в която се обучават и възпитават децата. Всички предмети са на достъпно за детето място.** За да може във всеки един момент когато прояви интерес то да може да вземе и да заработи с това, което е привлякло вниманието му. По този начин, първо не се изпуска момента и второ - детето привиква на самостоятелност.

Адекватни за времето са специалните препоръки на Мария Монтесори:

1. Да се концентрираме върху развитието на положителните черти от характера на детето, като по този начин дадем възможност на отрицателните прояви, да отпаднат от само себе си.
2. Не се натрапвайте на детето. Позволете му само да ви потърси, когато пожелае
3. Потърси ли ви детето, обърнете му внимание. Винаги отговаряйте на въпросите му .
4. Уважавайте детето.
5. Не принуждавайте детето да върши нещо насила. Ако се е отказало от някое занимание, защото му се е сторило много трудно и не може да се справи, с много любов и търпение, го приканете да се върне към заниманието си, като му помогнете да овладее уменията, които са му нужни.

Основните принципи на метода на Монтесори са **да бъдат пазени и насърчавани свободата и личният избор на детето.** За да може то само да изгражда своето собствено "аз", самостоятелно да решава в кой етап от живота си кой "прозорец" за познания да отвори и как да направи възможно възприемането на определени умения и знания.

Децата ни напоследък станаха доста шумни, класическите съвременни играчки лесно им омръзват и играта им с тях бързо приключва. Когато играят с "даровете на Монтесори" децата разговарят спокойно, тихо, защото всеки е зает с това, което сам е избрал и се занимава с него докато му е интересно. А след това връща нещата, с които е играл там, откъдето ги е взел и в същият вид, в който ги е намерил. Чрез този вид занимания децата лесно и без стрес се научават, че правила трябва да има и когато те се спазват, това е удобно за всички. Самите играчки пък подготвят децата за живота, за ежедневието и са взети от бита.

Децата се учат на самоконтрол, на самооценка и самообучение, на самодисциплина. Не се страхуват, че ще сгрешат и няма да могат да поправят грешката си. Учат се да се съобразяват с интересите и заниманията едно на друго, да не си пречат, да уважават избора на другия. А учителят наблюдава и наставлява. Разликата между традиционната образователна система и по дейностите на метода е, че децата не работят по еднотипни унифицирани образователни помагала, които им поставят рамка, а експериментират, правят грешки и постигат самостоятелно резултат. Децата избират дали да играят сами или да потърсят помощ. Играчките, или както Мария Монтесори ги нарича- "даровете", са **предмети от бита - мъниста за низане, копчета, ципове, кестени, кубчета захар, грис в тавичка, вода...** Децата усвояват основни двигателни умения, развиват фината моторика, учат се да разрешават ситуации, които са взети направо от обстановката на дома

Работата с еднакви учебни помагала за всички деца в групата в каквито условия е днешния образователно-възпитателен процес, не винаги позволява на децата да разгърнат творческите си способности. Когато предлагаме на децата различна образователна среда, чрез подготвени материали и игри, им даваме възможност **да направят своя свободен избор и да развият нови способности.**

С прилагането на обучение по метода на Мария Монтесори ще се даде възможност на учителите да придобият нови знания за изграждане на образователната среда и процеса на работа с децата в нея. Повишен интерес от страна на децата, подобряване на хармонията в работата и ежедневието в детската градина, осъзнато спазване на правила, изградени социални умения.

Акцент във възпитателно-образователната дейност се поставя върху **хуманистичното образование** в предучилищните групи, като част от гражданското образование. Гражданското образование е специфичен вид образование. Неговото призвание е да развива индивида и да дава обосновани отговори на въпросите за мястото и ролята на човека в обществото, за неговите права, свободи и отговорности като гражданин на определена държава и общество, като член на определена политическа и социална общност. Под различни форми и наименования (обществено възпитание, социално възпитание, патриотично възпитание, интернационално възпитание и т.н.), идеята за гражданското образование присъства неотклонно в духовния и социалния живот на отделните общности, страни и народи.

Главната ни цел: *да се подпомогне личностното и социално развитие на децата в условията на сътрудничество и взаимодействие между всички образователни общности в детската градина на основата на зачитане на правата на децата.*

Задачи:

- **Когнитивни:** ориентиране в някои от основните права на детето (име, дом, семейство, образование, здравеопазване, защита от посегателства и др.) и развитие на интелектуалните операции на децата за оценка и интерпретация на събития от живота на детската общност и на най-близкото обкръжение на детето.
- Насърчаване на любовта към семейството и родната земя, уважение към труда и резултатите от труда, историята и защитниците на родината; запознаване с национални символи, национални празници и традиции.
- **Афективни:** поставяне на основата на ценностни ориентации за гражданско поведение: изграждане на позитивен Аз-образ; отстояване на интереси; желание и готовност за участие в живота на детската общност; стимулиране на мотивацията и нагласите за активно участие при решаване на конфликти в детската група и др.
- **Поведенчески:** развиване на самостоятелност и инициативност, самокритичност, организираност при извършване на познавателни и практически дейности; развитие на умения за общуване и работа в екип и др.

За пълноценното обучение и възпитание ще се използват различни методи и форми на работа, като се отчита възрастното възприятие на децата:

- екскурзии и целеви разходки до музеи на местната култура, паметници и др .;
- Наблюдение на промените във външния вид на местното селище, за труда на хората в детската градина и в града;

- разговори за родния град, страната, нейната история;
- показващи илюстрации, филми, слайдове;
- слушане на аудио записи- например химнът на страната и др.
- използване на фолклорни произведения (поговорки, думи, приказки, учебни песни, игри);
- запознаване с продуктите на народното изкуство (живопис, бродерия и др.);
- запознаване с работата на известни поети, художници, композитори и др .;
- организиране на тематични изложби;
- участие в обществени и календарни празници;

През учебната 2023 / 2024г. ще се осъществяват дейности по одобрен проект от НП "ХУБАВО Е В ДЕТСКАТА ГРАДИНА" по иновативен проект „С малки стъпки в STEM с LEGO конструктори “с основни цели:

- Изграждане на творческа и интерактивна среда, подкрепяща социално-емоционалното развитие на децата;
- Обогатяване личния и сетивен опит на децата свързан с Образователно направление „Изобразително изкуство” и „Музика” и развиване на творческите и езикови умения от Образователно направление „БЕЛ”;
- Развиване на мисленето, наблюдателността, концентрацията на вниманието, сръчността, изобразителния опит и въображението.
- Самоутвърждаване и общуване с околните и разпознаване на различни емоционални преживявания и чувства;

Специфични цели за детето:

- Изграждане на STEM среда с LEGO конструктори за прилагане на нови форми на обучение, които се базират на учене чрез игра. Насърчаване познавателната активност на децата.
- Интерактивно учене чрез действия, занимания и преживяване;
- Стимулиране на активност и самостоятелност;
- Подпомагане процеса на натрупване на изобразителен, сценичен, социален и речеви опит;
- Осигуряване на възможности за развиване на творческата и емоционална интелигентност у децата;

Дейностите по програмата са насочени към :

1. Изграждане на подходяща образователна среда, подкрепяща социално-емоционалното развитие на децата от образователно направление ”Изобразително изкуство”, „Музика” и „БЕЛ” посредством занимания с LEGO® Education конструкции “Моят XL Свят”, “Построй ми емоции”, “Построй ми история”, “Хора”;

2. Прилагане на нетрадиционни интерактивни методи на обучение и формиране на среда за социално включване и развитие на децата - чрез споделени дейности насочени към обогатяване на ученето по ОН ”Изобразително изкуство”, „Музика” и „БЕЛ”;

3. Включване на родителите в центровете / кътовете за дейности;

4.1.УЧЕБЕН ПЛАН ЗА РАБОТА НА ГРУПИТЕ
УЧЕБНО ВРЕМЕ- 15 септември – 31 май
ОСНОВНИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ ФОРМИ

Образователни направления	I група		II група		III-та група		IV-та група	
	Сутришен режимен момент	Следобеден режимен момент	Сутришен режимен момент	Следобеден режимен момент	Сутришен режимен момент	Следобеден режимен момент	Сутришен режимен момент	Следобеден режимен момент
Възраст								
БЕЛ	1		2		2		2	1
Математика	1		1		1	1	2	1
Околен свят	1		2		2		1	1
Изобразително изкуство	2		1	1	1	1	1	1
Музика	2		2		2		2	
Конструиране и технологии	1		1		1	1	1	1
Физическа култура	3		2	1	2	1	2	1
Общ брой ситуации	11		11	2	11	4	11	6
Общо ситуации	11		13		15		17	

НЕУЧЕБНО ВРЕМЕ- 01 юни – 14 септември
ДОПЪЛНИТЕЛНИ ФОРМИ

Образователни направления	I група		II група		III-та група		IV-та група	
	Сутришен режимен момент	Следобеден режимен момент	Сутришен режимен момент	Следобеден режимен момент	Сутришен режимен момент	Следобеден режимен момент	Сутришен режимен момент	Следобеден режимен момент
Възраст								
БЕЛ	1	1	1	1	1	1	1	1
Математика	1	1	1	1	1	1	1	1
Околен свят	1	1	1	1	1	1	1	1
Изобразително изкуство	1	1	1	1	1	1	1	1
Музика	1	1	1	1	1	1	1	1
Конструиране и технологии	1	1	1	1	1	1	1	1
Физическа култура	1	1	1	1	1	1	1	1
Общ брой ситуации	5	5	5	5	5	5	5	5
Общо ситуации	10		10		10		10	

4.2. Режим на работа при целодневна организация за подготвителните групи в учебно време

07.00-08.30 -Прием на децата , дейности по интереси

08.30-08.45 -Утринно раздвижване, подвижни игри

08.45-09.00 -Закуска

09.00-10.30 / 11.00 -Планирани учебни ситуации и междинна закуска между отделните ситуации от образователни направления:

1. Български език и литература

2. Математика

3. Околен свят

4. Изобразително изкуство

5. Музика

6. Конструирани и технологии

7. Физическа култура

10.30/11.00 -11.30- Игри и разходки на открито / дейности извън ДОС

11.30 до 12.30 -Подготовка за обяд и обяд

12.30 -13.00- Подготовка за сън

13.00-15.15- Следобедна почивка и сън

15.15-15.30 -Следобеден тоалет

15.30-16.00 – подвижни игри / дейности извън ДОС

16.00 – 16.30- Следобедна закуска

16.30 – 17.00- Следобедни занимания, педагогически ситуации и индивидуална работа с децата

17.00-19.00 Игри на открито (или на закрито според климатичните условия) контакти с родителите и предаване на децата

4.3.Режим на работа при целодневна организация за подготвителните групи в неучебно време

07.00-08.30 -Прием на децата , дейности по интереси

08.30-08.45 -Утринно раздвижване, подвижни игри

08.45-09.00 -Закуска

09.00-10.30 / 11.00 – Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие и междинна закуска между отделните форми от образователни направления:

1. Български език и литература

2. Математика

3. Околен свят

4. Изобразително изкуство

5. Музика

6. Конструирание и технологии

7. Физическа култура

10.30/11.00 -11.30- Игри и разходки на открито

11.30 до 12.30 -Подготовка за обяд и обяд

12.30 -13.00- Подготовка за сън

13.00-15.15- Следобедна почивка и сън

15.15-15.30 -Следобеден тоалет

15.30-16.00 – подвижни игри

16.00 – 16.30- Следобедна закуска

16.30 – 17.00- Следобедни занимания, занимания по интереси и индивидуална работа с децата

17.00-19.00 Игри на открито (или на закрито според климатичните условия) контакти с родителите и предаване на децата

Забележка: Определените дейности в организацията на деня могат да се променят в съответствие с интересите и потребностите на децата

4.4.Режим на работа при целодневна организация за 3-4 годишните в учебно време

07.00-08.30 -Прием на децата , дейности по интереси

08.30-08.45 -Утринно раздвижване, подвижни игри

08.45-09.15 -Закуска

09.15-10.30 / 11.00 -Планирани учебни ситуации и междинна закуска между отделните ситуации от образователни направления:

1. Български език и литература

2. Математика

3. Околен свят

4. Изобразително изкуство

5. Музика

6. Конструирание и технологии

7. Физическа култура

10.30/11.00 -11.30- Игри и разходки на открито / дейности извън ДОС

11.30 до 12.30 -Подготовка за обяд и обяд

12.30 -13.00- Подготовка за сън

13.00-15.15- Следобедна почивка и сън

15.15-15.30 -Следобеден тоалет

15.30-16.00 – подвижни игри / дейности извън ДОС

16.00 – 16.30- Следобедна закуска

16.30 – 17.00- Следобедни занимания, педагогически ситуации и индивидуална работа с децата

17.00-19.00 Игри на открито (или на закрито според климатичните условия) контакти с родителите и предаване на децата

4.5.Режим на работа при целодневна организация за 3-4 годишните в неучебно време

07.00-08.30 -Прием на децата , дейности по интереси

08.30-08.45 -Утринно раздвижване, подвижни игри

08.45-09.15 -Закуска

09.15-10.30 / 11.00 – Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие и междинна закуска между отделните форми от образователни направления:

1. Български език и литература

2. Математика

3. Околен свят

4. Изобразително изкуство

5. Музика

6. Конструирание и технологии

7. Физическа култура

10.30/11.00 -11.30- Игри и разходки на открито

11.30 до 12.30 -Подготовка за обяд и обяд

12.30 -13.00- Подготовка за сън

13.00-15.15- Следобедна почивка и сън

15.15-15.30 -Следобеден тоалет

15.30-16.00 – подвижни игри

16.00 – 16.30- Следобедна закуска

16.30 – 17.00- Следобедни занимания, занимания по интереси и индивидуална работа с децата

17.00-19.00 Игри на открито (или на закрито според климатичните условия) контакти с родителите и предаване на децата

Забележка: Определените дейности в организацията на деня могат да се променят в съответствие с интересите и потребностите на децата.

4.6.Дневен режим за яслена група

6.30 - 8.30 - Прием на децата; Игри с играчки; Непланирани образователни ситуации; Утринно раздвижване и гимнастика;

Подготовка за закуска и измиване на ръцете;

8.30 - 9.00 - Закуска

9.00 - 9.30 - Тоалет

9.30 -10.00 - Организираны занимания

10.00 -11.00 - Свободни игри (по избор на децата); Игри на открито; Разходка; Подвижни игри;

11.00 -11.30 - Подготовка за обяд; Измиване на ръцете

11.30 - 12.15 - Обяд

12.15 - 13.00 - Тоалет и подготовка за сън

13.00 - 15.30 - Сън

15.30 - 16.00 - Събуждане; Тоалет

16.00 - 16.30 - Следобедна закуска

16.30 - 19.00 - Свободни игри (игри на открито); Разходка; Издаване на децата на родителите

Забележка: Определените дейности в организацията на деня могат да се променят в съответствие с интересите и потребностите на децата

5. Тематичните разпределения за всяка възрастова група се разработват от педагогическите специалисти, като:

- Осигуряват ритмичното и балансираното разпределяне на съдържанието по образователните направления;
- Включват темите за постигане на отделни компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите за проследяване на постиженията на децата.
- Тематично разпределение се разработва, като се отчитат интересите на децата и спецификата на образователната среда.
- Тематичните разпределения по възрастови групи се утвърждават от директора и са неразделна част от настоящата програмна система на детската градина.
- Детската градина развива и допълнителни компетентности по гражданско, екологично, здравно възпитание, които се включват в тематичното разпределение по образователни направления и възрастови групи.

6. Механизъм за взаимодействие между участниците в предучилищното образование:

Разбирането за взаимодействието между детската градина и семейството /родителите/ датира не от скоро. Сравнително от скоро, обаче в редица публикации се настоява за преосмисляне на подходите към това взаимодействие, като акцентът се измества от почти пасивната и консумативната позиция на семейството, към провокиране от страна на детската градина за инициатор на нови начинания. Днес ролята на детската градина е не само да възпитава и обучава децата, а да даде модел на възпитание, който да се усвоява в семейството и в обществото – интерактивна среда, интерактивни методи, богата дидактична и игрова база, постоянна квалификация на учителите, ежедневно взаимодействие с родителите. Постигането на тези условия несъмнено изисква силно финансиране, което включва не само държавата, но и дарители за благотворителна

дейност, собствени приходи на детската градина, лично участие с труд и усилия за обществено полезна дейност, както на родителите, така и на служителите в детската градина. Смята се, че детската градина е инициативния фактор във взаимодействието с родителите.

6.1. Предучилищното образование, като процес на възпитание, социализация и обучение на децата, се осъществява при взаимодействие и сътрудничество с родителите, със семейство.

6.2. Сътрудничеството и взаимодействието между учителите, директорите и другите педагогически специалисти и родителите създават условия за постигане на целите на предучилищното образование, както и за формиране на положително отношение към училището и мотивация за учене.

*Добри практики на взаимодействие
между детската градина и родителската общност*

- Ежегодно на тържествена церемония директорът връчва грамоти на родителите за приносът им за развитието на детската градина;
- Поздравителни адреси до родителите по повод на всички национални християнски празници;
- Лични покани за присъствие на тържества и празници в детската градина;
- Мониторинг: анкети за проучване на родителското мнение по различни въпроси;
- „Училище за родители” – ежемесечно учителите публикуват статии за възпитанието на децата на сайта на детската градина, на родителските табла;
- Сайт – детайлно представяне на устройството и дейността на детската градина;
- „Кът на признанието” – представяне на всички отличия и награди, поздравителни адреси от различни институции за детската градина;
- Въведени 3-5 вида дейности по интереси извън ДОС;
- Ежегодно провеждане на екскурзии;
- Постоянни изложби на детско и семейно творчество не само в групите, на входовете, във фойетата;
- Информационни табла за родителите с различни постоянни рубрики – поддържани системно и професионално;
- Приемното време за родители;

6.3. Децата- обучавани и възпитавани в здравословна, безопасна и сигурна среда, зачитани като активни участници в образователния процес; получават обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;

- участват в проектни дейности;
- поощрявани с морални и материални награди;
- ползват медицинско обслужване, закалителен режим, детски отдих и туризъм;
- Грижата за здравето се осигурява и чрез участие в програми за здравно образование и за здравословен начин на живот;

- Децата постъпили в яслена група се отглеждат, възпитават, социализират и обучават по стандарти за ранно детско развитие, приети с наредба на министъра на здравеопазването и министъра на образованието и науката, както и програмна система изработена от педагозите в детската градина, съобразно с Наредбата за предучилищно образование;
- Дневната организация, включва утринна гимнастика, педагогически ситуации, подвижни игри и развлечения, разходки, закаляващи процедури, хранене, следобеден сън

6.4.Учителите - зачитат правата и достойнството на децата и другите участници в предучилищното образование и си сътрудничат и партнират със заинтересованите страни;

- определят методите и средствата за провеждане на образователния процес съобразно принципите и целите, определени в ЗПУО;
- повишават квалификацията си;
- осъществяват обучение и възпитание на децата в съответствие с държавните образователни стандарти;
- опазват живота и здравето на децата по време на образователния процес и на други дейности, организирани от институцията;

6.5.Родителите - сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина се осъществяват чрез индивидуални консултации, родителски срещи, обучения, както и всеки път, когато конкретна ситуация или поведение на детето го прави необходимо.

- родителите са участници и партньори в предучилищното образование заедно с децата, учителите, директорът и другите педагогически специалисти.
- участват в тренинги и консултации по въпроси, свързани с образованието и личностното развитие на децата им;
- участват в процеса на изграждане на навици за самоподготовка като част от изграждането на умения за учене през целия живот;

Родителите са първите и най-влиятелни педагози за малките деца и най-влиятелните хора в живота им. Те имат най-пряка отговорност и участие при подготовката за училище.

Цели за съвместно сътрудничество между педагози от детската градина и родители:

- 1.Повишаване на доверието в образователната система.
- 2.Активно участие на родителите за успешна адаптация и социализация на детето, както и в образованието на техните деца за подкрепа на личностното развитие на децата.
- 3.Създаване на условия за ранно детско развитие и подготовката на децата за училище.
- 4.Разбиране, подкрепа и споделена отговорност между детската градина и семейството, формиране на положително отношение към училището и мотивация за учене.

5.Съвместна работа за разбиране на ученето като ценност.

6.Разпределяне на правата, задълженията и отговорностите между детската градина и семейството за постигане на стратегическите цели и приоритетите на политиката за учене през целия живот.

Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина се осъществяват чрез различни форми, обединени в две групи: индивидуални и групови форми на работа.

- Индивидуални форми на сътрудничество:

- индивидуален разговор /среща/ между детския учител и родителя;
- индивидуална консултация;
- съобщения /устни; писмени/.

- Групови форми на сътрудничество:

- родителска среща;
- тренинг;

- Други форми на сътрудничество:

- участие на родителя в образователния процес;
- информационни табла за родителя;

Сътрудничество и взаимодействие се осъществява и в случай, когато конкретна ситуация или поведение на детето го прави необходимо / чл. 208, ал.1 от ЗПУО/.

Родителите участват в Обществения съвет на детската градина по реда посочен в Глава четиринадесета, Чл. 265 и Чл. 266 на ЗПУО.

Всички участници в предучилищното образование осъществяват взаимодействие на основата на партньорски взаимоотношения за постигане стратегическите цели на детската градина. Формите на сътрудничество се определят съвместно от директорите, учителите, други педагогически специалисти и родителите.

ДЕТСКА ГРАДИНА “ РАН БОСИЛЕК “ – ГР.ГАБРОВО
УЛ.” БАЛКАН “ № 2 / ТЕЛ : 808 216

ЗАПОВЕД
№ РД 04- 8 / 15.09.2023 г.

На основание чл. 259, ал. 1 от ЗПУО и решение на педагогическия съвет от заседание проведено на 13.09.2021г. с Протокол № 1 и във връзка с чл. 15, ал. 2 от Наредба № 8 от 11.08.2016 г. за информацията и документите в системата за предучилищното и училищно образование.

УТВЪРЖДАВАМ:

- 1.Програмна система „Аз съм в детската градина” на ДГ”Ран Босилек” за учебната 2023 / 2024 година.
- 2.Годишни тематични разпределения по възрастови групи за учебната 2023 / 2024 година.

С настоящата заповед да се запознаят всички заинтересовани лица за сведение и изпълнение.

Снежана Войчева –
Директор на ДГ”Ран Босилек”